

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS – 4101-02-04/2013
P/113/110

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 87, F +48 22 444 56 98
kps@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/13/110 – Zatrudnienie socjalne jako instrument działań na rzecz rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
<i>Kontrolerzy</i>	1. Sonia Kubica, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85509 z dnia 2 maja 2013 r. 2. Stanisław Chrzanowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85507 z dnia 30 kwietnia 2013 r. <p style="text-align: right;">[dowód: akta kontroli str.1-2]</p>
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej, ul. B. Prusa 3a, 26-110 Skarżysko-Kamienna
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Karolina Galczyńska-Szymczyk - Dyrektor Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej <p style="text-align: right;">[dowód: akta kontroli str.3-4]</p>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, realizację przez Centrum Integracji Społecznej (dalej „CIS” lub „Centrum”) zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego jako instrumentu działań na rzecz rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadniają:

- skuteczne działania w celu przygotowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do samodzielnego świadczenia pracy na otwartym rynku,
- odpowiednie przygotowanie organizacyjne, lokalowe i kadrowe Centrum do realizacji zadań w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej.

Nieprawidłowości polegały na:

- błędnym sporządzaniu sprawozdań dla Wojewody Świętokrzyskiego z zadań wykonywanych przez CIS,
- nieinformowaniu Wojewody Świętokrzyskiego w latach 2011-2013 o zmianach danych zawartych we wniosku o przyznanie statusu CIS, co było niezgodne z przepisem art. 5 ust. 4 pkt 1 ustawy o zatrudnieniu socjalnym², w tym wskaźników efektywności,
- stosowaniu niepoprawnej techniki księgowania przychodów i rozchodów w latach 2011 i 2012.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.). Zgodnie z art. 5 ust. 4 pkt 1 Centrum jest obowiązane informować wojewodę o każdej zmianie danych zawartych we wniosku, o którym mowa w art. 4, w terminie 30 dni od dnia zaistnienia zmiany,

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjne Centrum do realizacji zadań w zakresie realizacji zadań w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej

Opis stanu faktycznego

1.1 Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej zostało utworzone w 2008 r. na podstawie Zarządzenia Prezydenta Miasta Skarżysko-Kamienna, jako gospodarstwo pomocnicze pod nazwą Centrum Integracji Społecznej KOP Kreujemy Optymistyczną Przyszłość³. Z dniem 1 stycznia 2011 r., w wyniku przekształcenia CIS na podstawie Uchwały Rady Miasta Skarżysko-Kamienna, został utworzony samorządowy zakład budżetowy o nazwie Centrum Integracji Społecznej⁴.

[dowód: akta kontroli str. 17-24, 29-30]

W latach 2011-2013 w CIS zostały przeprowadzone dwie kontrole – przez Zespół Kontrolny Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach oraz przez Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrzny Urzędu Miasta w Skarżysku - Kamiennej.

Kontrola przeprowadzona przez Świętokrzyski Urząd Wojewódzki dotyczyła działań Centrum od 1 stycznia do 30 listopada 2011 r., a jej przedmiotem były: struktura organizacyjna i zasady kierowania Centrum Integracji Społecznej, ocena pracy kadry odpowiedzialnej za realizację programu reintegracji społecznej i zawodowej oraz ocena sposobu organizacji zajęć prowadzonych przez CIS. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kontrola przeprowadzona przez Urząd Miasta w Skarżysku-Kamiennej objęła okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. W jej wyniku stwierdzono m.in. następujące nieprawidłowości: przywołanie nieaktualnej podstawy prawnej w wydanych zarządzeniach, nieprawidłowe sporządzenie sprawozdań Rb-31, Rb-N oraz Rb-Z, przekroczenie kosztów o 824,86 zł w stosunku do rocznego planu finansowego, nieterminowe regulowanie płatności wynikających z otrzymanych faktur (opóźnienia w zapłacie nie spowodowały naliczenia odsetek karnych). W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zobowiązano się m.in. do dokonywania wydatków zgodnie z zatwierdzonym planem rocznym oraz regulowania płatności w obowiązujących terminach.

[dowód: akta kontroli str. 34-66]

1.2 Na podstawie wniosku Prezydenta Miasta Skarżyska - Kamiennej w sprawie przyznania Centrum Integracji Społecznej z siedzibą w Skarżysku-Kamiennej, realizującego zadania reintegracji zawodowej i społecznej, Wojewoda Świętokrzyski podjął 5 maja 2008 r. decyzję o przyznaniu statusu CIS na okres pięciu lat⁵. Ponadto Wojewoda Świętokrzyski decyzją z 23 kwietnia 2013 r. przedłużył status Centrum na okres kolejnych pięciu lat⁶.

[dowód: akta kontroli str. 67-122]

1.3 CIS, jako zakład budżetowy utworzony dla realizacji potrzeb własnych gminy, funkcjonuje pod względem finansowym jako wyodrębniony podmiot, prowadzący własną księgowość. Zasady polityki rachunkowości obowiązujące od 1 stycznia 2011 r. zostały wprowadzone zarządzeniem Dyrektora CIS z 3 stycznia 2011 r.⁷ Ewidencja elektroniczna zdarzeń gospodarczych prowadzona była w oparciu o pakiet oprogramowania o nazwie Finanse Optimum⁸. Centrum prowadzi wyodrębnione rachunki bankowe dla obsługi poszczególnych rodzajów działalności, w tym projektów realizowanych w ramach funduszy unijnych.

³ Zarządzenie nr 254/2008 z dnia 6 października 2008 r. oraz zmieniające Zarządzenie Nr 313/2008 Prezydenta Miasta Skarżysko- Kamienna z dnia 15 grudnia 2008 r. i Zarządzenia Nr 97 Prezydenta Miasta Skarżysko-Kamienna z dnia 30 kwietnia 2009 r.

⁴ Uchwała nr LIV/106/2010 Rady Miasta Skarżysko - Kamienna z dnia 4 listopada 2010 r.

⁵ Decyzja Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 5 maja 2008 r. Pismo, znak: PS.I – 07177/2008, zmieniona na wniosek Prezydenta Miasta Skarżysko- Kamienna decyzją Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 16 stycznia 2009 r. Pismo, znak : PS.VI – 07171/2009 oraz decyzją z dnia 23.12.2010 r. pismo, znak: PS.V.0717/61/2010.

⁶ Decyzja Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 23 kwietnia 2013 r. Pismo, znak: PS.V.9421.47.2013.

⁷ Zarządzenie Nr 2/2011 p.o. Dyrektora Centrum Integracji Społecznej z dnia 03 stycznia 2011 r. w sprawie wprowadzenia polityki rachunkowości w Centrum Integracji Społecznej.

⁸ Na podstawie umowy licencyjnej zawartej z firmą Vulcan, Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu w dniu 8 lutego 2011 r. na zasadach płatności stawki abonamentu rocznego.

[dowód: akta kontroli str. 193-211]

1.4 Siedziba CIS znajduje się w budynku będącym własnością Gminy Skarżysko-Kamienna w użytkowaniu Zarządu Zasobów Komunalnych. Na podstawie umowy użyczenia⁹ do 30 listopada 2013 r. CIS korzysta z części parteru budynku o pow. 320 m². Centrum dysponuje 20 pomieszczeniami z czego m.in.: cztery pomieszczenia przeznaczone są na pokoje biurowe, trzy na magazyny (m.in. narzędzi, sprzętu, surowców i materiałów), jedno na pracownię komputerową (10 stanowisk), jedno na warsztat krawiecko-rękodzielniczy, jedno na świetlicę z wydzielonym pomieszczeniem na salę wykładową (25 miejsc), jedno na salę dydaktyczną (20 miejsc), jedno na gabinet terapii indywidualnej, jedno na pomieszczenie socjalne wyposażone w sprzęty kuchenne, dwa na szatnie, jedno na serwerownię z biblioteką zakładową oraz dwa na toalety. Pomieszczenia oraz ich wyposażenie pozwalają na prowadzenie zajęć z uczestnikami Centrum.

Na podstawie Zarządzenia Prezydenta Miasta Skarżysko-Kamienna¹⁰ Centrum otrzymało w zarządzanie i utrzymanie nieruchomości położone przy ul. Langiewicza, stanowiące Cmentarz Komunalny oraz Cmentarz Żydowski wraz z wyposażeniem. W wolnostojącym budynku, znajdującym się przy drodze dojazdowej do cmentarza, przeprowadzany jest remont w celu przygotowania pomieszczenia na potrzeby warsztatu gastronomicznego oraz poprawienie standardu pomieszczeń biurowych i socjalnych cmentarza komunalnego.

[dowód: akta kontroli str. 212-255]

1.5 Dane zawarte we wniosku z dnia 10 kwietnia 2008 r. o przyznanie statusu Centrum¹¹ były aktualizowane czterokrotnie, w zakresie dotyczącym zmiany nazwy CIS, formy prawnej Centrum, reorganizacji przeprowadzonej w 2012 r. oraz dodatkowych działań podejmowanych w ramach reintegracji społecznej i zawodowej¹². Ostatnia zmiana dotyczyła realizacji edycji projektu pn. „W drodze do pracy” (styczeń 2013 r. - październik 2014 r.), w związku z którym zakres działalności CIS został poszerzony o nowe zajęcia warsztatowe przyuczające do pracy w zakresie gastronomii, rękodzieła artystycznego, stolarstwa oraz selektywnej zbiórki odpadów. Ponadto w ramach zajęć uzupełniających przewidziano kursy obsługi wózków jezdniowych, obsługi pilarek spalinowych oraz spawacza MIG (lub TIG). Przedmiotowa aktualizacja została dokonana w toku kontroli NIK w dniu 10 czerwca 2013 r.

[dowód: akta kontroli str. 123-191,256-258,342-361]

1.6 W okresie objętym kontrolą Centrum prowadziło zajęcia integracyjne, przede wszystkim w ramach projektów finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) – cztery edycje, w tym jedna w trakcie realizacji. Projekty były realizowane w formie edycji zamkniętych, w których dokładnie określano liczbę uczestników, czas trwania edycji, program zajęć oraz wskaźniki pomiaru celu.

Centrum prowadziło również zajęcia w formie edycji otwartych, które były finansowane z własnych środków. Liczba ich uczestników była uzależniona od wielkości posiadanych środków finansowych, a nabór prowadzony był w systemie ciągłym. Pierwszą edycję otwartą rozpoczęto w marcu 2012 r., natomiast kolejną w maju 2013 r. Ponadto CIS było partnerem w trzech projektach realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej (MOPS).

W 2011 r. CIS realizował trzy projekty jako bezpośredni wykonawca oraz współpracował w realizacji jednego projektu na zasadzie umowy partnerstwa z MOPS. W 2012 r. realizował jeden projekt na zasadzie partnerstwa, a w 2013 r. dwa projekty, w tym jeden projekt samodzielnie i jeden w ramach partnerstwa (oba w trakcie realizacji). Zajęcia były prowadzone w formie zlecenia ich podmiotom zewnętrznym w oparciu o zawarte umowy cywilno-prawne. W 2011 r. ogółem zawarto 157 umów, z czego 22 umowy z osobami

⁹ Umowa użyczenia z dnia 18.11.2011 r. zawarta pomiędzy Zarządem Zasobów Komunalnych w Skarżysku Kamiennej, a Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku – Kamiennej wraz ze zmianami.

¹⁰ Zarządzenie nr 121 Prezydenta Miasta Skarżysko-Kamienna z dnia 18 czerwca 2012 r. w sprawie przekazania w zarządzanie i utrzymanie Cmentarza Komunalnego, położonego w Skarżysku- Kamiennej przy ul. Langiewicza .

¹¹ We wniosku zawarto rodzaje zajęć odpowiadające zakresowi pierwszej edycji zaplanowanej na okres czerwiec 2008 - wrzesień 2009 r.

¹² O poszerzeniu zakresu zajęć w CIS Wojewoda Świętokrzyski został poinformowany w trakcie kontroli NIK pismem z dnia 10.06.2013 r.

prawnymi, w 2012 r. 45 umów (wszystkie z osobami fizycznymi), a w 2013 r. (do 20 maja) 50 umów, z czego jedną z osobą prawną.

Łączne wydatki na działania w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej realizowane w ramach projektów wyniosły: w 2011 r. 339,4 tys. zł, w tym osoby prawne 137,7 tys. zł, w 2012 r. 58,9 tys. zł (nie było umów z osobami prawnymi), a w 2013 r. (do 20 maja) 24,1 tys. zł, w tym osoby prawne 1,5 tys. zł.

Zrealizowano 19 szkoleń, w tym dwa kursy na prawo jazdy oraz dwa szkolenia z zakresu magazynier sprzedawca oraz technolog robót wykończeniowych (edycja w ramach dofinansowań EFS zlecenie do realizacji zadań projektu).

Pracownicy etatowi CIS prowadzili zajęcia w sytuacjach doraźnych potrzeb (zdarzenia losowe uniemożliwiające realizowanie zajęć na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych) lub w przypadku realizowania zadań finansowanych ze środków własnych (w zakresie kompetencji zawodowych pracowników etatowych CIS). Ponadto do realizacji zajęć byli zatrudnieni pracownicy na terminowych umowach cywilnoprawnych w ramach realizacji projektów współfinansowanych z EFS w ilości 54 w 2011 r., oraz po 19 w 2012 r. i w 2013 r.

W latach 2011 - 2013 rozpoczęło zajęcia w CIS 159 osób, z tego wg stanu na 31 maja 2013 r. ukończyło uczestnictwo 85 osób, w tym: w 2011 r. - 62 osoby, w 2012 r. - 23 osoby. W 2013 r. 53 osoby były w trakcie realizacji zajęć. Tym samym na jednego prowadzącego nie przypadło średnio więcej niż pięciu uczestników, co było zgodne z treścią art. 11 ust. 3 ustawy o zatrudnieniu socjalnym.

[dowód: akta kontroli str. 261-297,330]

1.7 W latach 2011, 2012 i 2013 (do 31 maja) przeciętny stan zatrudnienia w grupie pracowników etatowych (umowa na czas nieokreślony) wynosił odpowiednio 5,08; 9,83 i 9,66 osób w przeliczeniu na pełny etat. Największa fluktuacja zatrudnienia wystąpiła w przypadku stanowiska głównego księgowego (w latach 2011-2012 nastąpiły cztery zmiany personalne), co spowodowało trudności we właściwym działaniu komórki księgowo-finansowej CIS i błędy w prowadzonej ewidencji.

[dowód: akta kontroli str. 280-282]

Stan zatrudnienia w CIS (na dzień 31 maja 2013 r.) przedstawiał się następująco: dyrektor, zastępca dyrektora, pracownik socjalny, główny księgowy przebywający na urlopie macierzyńskim, gł. księgowy na zastępstwo, referent ds. płacowo-finansowych, robotnik gospodarczy. Na pełnym etacie zatrudnieni byli: główny księgowy przebywający na urlopie macierzyńskim i robotnik gospodarczy oraz pięciu pracowników do obsługi cmentarza komunalnego, tj. kierownik cmentarza i czterech pracowników na stanowisku robotnik gospodarczy.

[dowód: akta kontroli str. 271-297]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Ocena realizacji zadań określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym w zakresie form aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wykorzystania na te zadania środków publicznych.

Opis stanu
faktycznego

2.1 Zasady rekrutacji do CIS zostały określone w „Szczegółowym Regulaminie Uczestnika Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku - Kamiennej”¹³ oraz w regulaminach rekrutacji

¹³ Zarządzenie nr 14/2011 p.o. Dyrektora CIS z dnia 3 stycznia 2011 r.

i uczestnictwa w poszczególnych projektach realizowanych przez CIS, stanowiących załączniki do ww. zarządzenia.

Kandydat skierowany do uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez CIS podlegał weryfikacji formalnej, wypełniał ankietę rekrutacyjną oraz odbywał rozmowy kwalifikacyjne z psychologiem bądź terapeutą oraz doradcą zawodowym. Rozmowy służyły wytypowaniu rodzaju zajęć z zakresu reintegracji społecznej oraz określeniu preferencji i możliwości kandydata w zakresie reintegracji zawodowej. W ich wyniku komisja rekrutacyjna weryfikowała ostatecznie gotowość wnioskodawcy do podjęcia indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego (IPZS). Komisja rekrutacyjna sporządzała listy osób zakwalifikowanych (decydowała ilość uzyskanych punktów z oceny kandydata), w tym rezerwowych oraz osób niezakwalifikowanych. W zamkniętych edycjach (realizowanych w ramach projektów finansowanych ze środków UE) po zakończeniu procedury rekrutacyjnej i po ogłoszeniu listy osób zakwalifikowanych nie było możliwości zakwalifikowania do programu innych osób, z wyjątkiem sytuacji zwolnienia miejsca z powodu pisemnej rezygnacji lub usunięcia z zajęć uczestnika z powodu długotrwałej nieobecności.

W edycjach otwartych, których ramy określał termin rozpoczęcia IPZS przez uczestnika w danym roku kalendarzowym¹⁴, nabór posiadał charakter ciągły, a liczebność grupy nie mogła przekraczać 30 osób. Program reintegracji społecznej był realizowany poprzez dostosowanie do wskazań zawartych w IPZS, natomiast realizacja programu reintegracji zawodowej była uzależniona od zakresu usług zleczanych CIS oraz posiadanych możliwości finansowych.

[dowód: akta kontroli str. 298-329, 333-336,340-347]

2.2 CIS prowadził we własnym zakresie systematyczny monitoring sytuacji społecznej na rynku lokalnym pozyskując upublicznione dane instytucji gminnych, powiatowych, wojewódzkich (Powiatowy Urząd Pracy (PUP), MOPS, strategię gminne, powiatowe, WUP, Wydział Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego) oraz dane statystyczne GUS. Ponadto w każdym z projektów finansowanych ze środków EFS w latach 2011-2013 niezbędnym było uzasadnienie potrzeb realizacji projektu. W tym celu CIS pozyskał dane dotyczące sytuacji problemowej, do której odnosił się dany projekt, z uwzględnieniem danych statystycznych dotyczących obszaru realizacji projektu i celu głównego.

[dowód: akta kontroli str. 340-347]

2.3 W latach 2011-2013 (do 1 maja) do uczestnictwa w Centrum przyjęto 131 osób¹⁵ (poza osobami przyjętymi w 2010 r.). Najczęstszą podstawą do przyjęcia był wniosek własny uczestnika (116 wniosków) oraz wniosek właściwego ośrodka pomocy społecznej (15 wniosków). Skierowania wystawione były przez Powiatowy Urząd Pracy oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Osoby spoza terenu gminy Skarżysko-Kamienna (pochodzące z terenu powiatu skarżyskiego) uczestniczyły w zajęciach CIS wyłącznie w ramach edycji finansowanych przez EFS ze środków pozyskanych na ten cel przez Centrum, tj. w projekcie pn. „Ocal marzenia – nie czekaj, działaj, pracuj” spoza terenu gminy Skarżysko-Kamienna uczestniczyło 12 osób, natomiast w projekcie pn. „Szansa dla Ciebie – nadzieja dla innych” spoza terenu Gminy uczestniczyła jedna osoba. Inne gminy, z terenu których pochodzili uczestnicy nie partycypowały w kosztach.

[dowód: akta kontroli str. 340-347]

2.4. W okresie objętym kontrolą CIS realizował działania w zakresie podnoszenia ogólnych kwalifikacji uczestników poprzez organizację kursów (m.in. prawa jazdy, obsługi wózków podnośnikowych, obsługi kasy fiskalnej), prowadzenia szkoleń zawodowych, zajęć z zakresu prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej i spółdzielni socjalnej, sposobu poszukiwania pracy, konsultacji z psychologiem i terapeutą oraz porad prawnych.

¹⁴ Do edycji zaliczanej do danego roku zalicza się uczestników, którzy rozpoczęli IPZS w tym roku, pomimo iż edycja może być kontynuowana w roku następnym.

¹⁵ 32 osoby przyjęte w 2010 r. kontynuowały uczestnictwo w ramach I edycji, w tym cztery z nich zakończyły uczestnictwo jeszcze w 2010 r.

W 2011 r. szkolenia zawodowe ukończyło 59 osób spośród 75 uczestników (65,3%), kursy podnoszące kwalifikacje 41 osób (54,7%) natomiast 10 osób (13,3%) ukończyło praktyki i staże, na które zostały skierowane przez CIS. W „Sprawozdaniu Centrum Integracji Społecznej za I-XII 2011” przekazany do Wojewody Świętokrzyskiego wykazano, że w zakresie usług kierowanych do uczestników w ramach reintegracji społecznej i zawodowej nie skierowano żadnej osoby na praktyki i staże zawodowe.

Dyrektor CIS wyjaśniła, że błąd w sprawozdaniu był wynikiem niewłaściwej interpretacji pojęcia „praktyka i staż zawodowy”, którą potraktowano jako formę aktywizacji zawodowej kierowaną do bezrobotnych przez powiatowe urzędy pracy. W trakcie kontroli NIK Centrum przekazało korektę sprawozdania do Wojewody Świętokrzyskiego.

W 2012 r. szkolenia zawodowe ukończyło 38 osób spośród 51 uczestników (74,5%), także 38 osób ukończyło kursy podnoszące kwalifikacje, a praktyki zawodowe i staże ukończyły dwie osoby. W 2013 r. (w okresie od 1 stycznia do 31 maja 2013 r.) szkolenia zawodowe ukończyło 7 osób spośród 65 uczestników (10,8%), z edycji zakończonych przed 1 kwietnia 2013 r., kursy podnoszące kwalifikacje (będące w realizacji) rozpoczęło 49 osób, na praktyki i staże skierowano 20 osób (w realizacji).

[dowód: akta kontroli str. 256-257, 348-361, 375-388]

2.5 W okresie objętym kontrolą najwięcej uczestników ukończyło zajęcia w warsztatach ogrodniczo-remontowo-porządkowym (22 osoby) oraz krawieckim (15 osób). Z informacji uzyskanej z PUP w Skarżysku - Kamiennej wynika, że pracodawcy zgłaszali najwięcej ofert pracy w zawodach: sortowacz (117), kierowca samochodu ciężarowego (97), doradca finansowy (70), telemarketer (62), przedstawiciel handlowy (61), robotnik budowlany (58), sprzedawca (57), technik prac biurowych (45), magazynier (40).

Dyrektor CIS poinformowała, że rodzaje zajęć warsztatowych przyuczających do pracy w danym zawodzie, są uruchamiane w zależności od liczby ofert pracy na dane stanowiska zgłaszanych przez urzędy pracy w powiecie i województwie. Ponadto zajęcia takie muszą uwzględniać predyspozycje i realne możliwości potencjalnych uczestników CIS w kontekście zasobów lokalowych, kadrowych i narzędziowo – sprzętowych, którymi dysponuje Centrum. CIS jest przygotowany do prowadzenia we własnym zakresie warsztatów: krawieckiego, remontowego z modułem stolarskim, ogrodniczo – porządkowego, gastronomicznego (pracownia w trakcie adaptacji) oraz warsztatów – we współpracy z innymi jednostkami szkolącymi bądź we współpracy z pracodawcami: magazynier - sprzedawca, opiekunka osób starszych i przewlekle chorych, selektywnej zbiórki odpadów. W latach 2011-2013 (31 maja) uczestnicy CIS ukończyli zajęcia zawodowe w ramach warsztatów: remontowego (13 osób), ogrodniczo-porządkowego (14 osób), krawieckiego (15 osób), opiekunki osób starszych i przewlekle chorych (10 osób), magazyniera-sprzedawcy (10 osób), ogrodniczo-porządkowo-remontowego (22 osoby), praktyki zawodowe w miejscu pracy (jedna osoba). Łącznie kończyło zajęcia z reintegracji zawodowej 85 osób.

Centrum nie występowało do PUP o przekazanie informacji i analiz dotyczących lokalnego rynku pracy, ponieważ opracowania dotyczące lokalnego rynku pracy dostępne są na stronach internetowych Powiatowego Urzędu Pracy oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy¹⁶.

[dowód: akta kontroli str. 345, 362-372]

2.6 W ramach wszystkich edycji realizowanych w latach 2011-2013 przedłużono okres uczestnictwa 27 osobom. W edycjach zamkniętych przedłużono okres uczestnictwa 17 osobom (w zakresie od jednego do sześciu miesięcy), a w edycjach otwartych 10 osobom (w zakresie od dwóch do sześciu miesięcy). Decyzje o przedłużeniu dotychczasowej realizacji programu były podjęte zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy o zatrudnieniu socjalnym¹⁷.

¹⁶ Strona internetowa PUP: www.pupskarzynsko.pl (zakładka statystyka) oraz strona internetowa WUP: www.wup.kielce.pl (zakładka opracowania własne)

¹⁷ Zgodnie z art. 15 ust 3 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, okres uczestnictwa w zajęciach w Centrum może trwać do 11 miesięcy (poza okresem próbnym). Jeżeli analiza stanu realizacji programu uzasadnia potrzebę przedłużenia okresu uczestnictwa w zajęciach w Centrum, także w przypadku tworzenia spółdzielni socjalnej lub podjęcia działalności gospodarczej przez uczestnika zajęć w Centrum, kierownik Centrum, na wniosek lub po zasięgnięciu opinii pracownika socjalnego Centrum, może przedłużyć okres uczestnictwa w zajęciach do 6 miesięcy

[dowód: akta kontroli str. 806]

2.7 Współpraca CIS z PUP w Skarżysku-Kamiennej dotyczyła refundacji świadczeń integracyjnych oraz organizacji spotkań informacyjno-doradczych dla uczestników CIS z pracownikami poszczególnych działów PUP. Inną formą współpracy była realizacja w 2013 r. projektu pn. „W drodze do pracy” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowanego przez EFS. Przy realizacji ww. projektu PUP był partnerem CIS i na podstawie umowy partnerskiej z dnia 10 października 2012 r. odpowiadał za realizację zadań w ramach ich podziału pomiędzy CIS a PUP, m.in. w procesie rekrutacji uczestników projektu, przeprowadzanie cyklu spotkań informacyjno-doradczych, konstruowanie i monitoring Indywidualnego Programu Działania dla absolwentów Centrum oraz zarządzanie projektem przez uczestnictwo w Grupie Sterującej. Ponadto PUP finansował świadczenia integracyjne dla uczestników Projektu.

CIS nie występowało do PUP z wnioskami o skierowanie uczestników zajęć reintegracyjnych do pracy. Dyrektor CIS wyjaśniła, że pracownik socjalny Centrum monitoruje informacje na temat ofert pracy i spotkań z pracodawcami na stronie PUP oraz systematycznie informuje uczestników i absolwentów motywując do podjęcia zatrudnienia. W siedzibie Centrum, na tablicy ogłoszeń zamieszczane są aktualne oferty pracy, w tym m.in. pozyskane ze strony internetowej PUP.

[dowód: akta kontroli str.345-346]

2.8 Selekcja kandydatów była przeprowadzana przez Komisję Rekrutacyjną w oparciu o kryteria określone w Szczegółowym Regulaminie Uczestnika Centrum Integracji Społecznej. Badaniem objęto dokumentację 20 absolwentów CIS spośród 82 uczestników, którzy rozpoczęli udział w CIS w 2011 r. i 2012 r. (odpowiednio po 10 osób). Stwierdzono, że:

- wszyscy uczestnicy odbyli miesięczny okres próbny, w trakcie którego pobierali świadczenie integracyjne w wysokości 50% zasiłku dla bezrobotnych;
- każdy z uczestników po okresie próbnym i pozytywnej opinii kierownika CIS otrzymał skierowanie od kierownika MOPS (z wyjątkiem osoby, która podjęła zatrudnienie w trakcie okresu próbnego);
- dla wszystkich uczestników pracownik socjalny CIS (przy współpracy z zespołem merytorycznym) opracował indywidualny program zatrudnienia socjalnego;
- we wszystkich przypadkach została wystawiona opinia pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej, jednak w trzech przypadkach nie zawierała ona danych o sytuacji kandydata;
- wszyscy uczestnicy korzystali ze wsparcia psychologa, doradcy zawodowego oraz terapeuty uzależnień, a 12 osób skorzystało ze wsparcia prawnego. Każdy z uczestników uczestniczył w zajęciach informatycznych, 19 osób w zajęciach z zakresu przedsiębiorczości i spółdzielczości socjalnej, 17 osób z zakresu ekonomii społecznej, 10 osób ukończyło kurs pierwszej pomocy przedmedycznej, 11 osób uczestniczyło w warsztatach antydyskryminacyjnych, 13 osób w warsztatach „Wychowanie bez porażek”. Ponadto dwie osoby zaliczyły egzamin czeladniczy (krawiec i technolog robót wykończeniowych w budownictwie), siedem osób ukończyło kurs obsługi kasy fiskalnej, dwie osoby kurs „minimum sanitarne”, trzy osoby uzyskały certyfikaty ukończenia warsztatu z zakresu technik dekoracyjnych ścian, jedna osoba uczestniczyła w warsztacie projektowania odzieży, trzy osoby w warsztatach z zakresu architektury krajobrazu, pięć osób uczestniczyło w kursie prawa jazdy kategorii B (w tym trzy osoby zdały egzamin), dwie osoby uzyskały uprawnienia operatora wózka jezdniowego, dwie osoby ukończyły kurs podstawowy języka angielskiego oraz dwie osoby ukończyły szkolenie z zakresu masażu klasycznego. Program reintegracji zawodowej i społecznej CIS nie przewidywał kierowania uczestników do prac społeczno-użytecznych, które organizował Klub Integracji Społecznej przy MOPS w Skarżysku-Kamiennej;
- w każdym przypadku za realizację IPZS z ramienia Centrum odpowiedzialny był zespół merytoryczny składający się z pracownika socjalnego, psychologa, doradcy zawodowego,

terapeuty uzależnień oraz instruktora zawodu, instruktora informatyki, instruktora BHP oraz prawnika pod nadzorem Dyrektora Centrum;

- wszyscy uczestnicy złożyli wnioski do Dyrektora CIS o przyznanie świadczeń integracyjnych, które wypłacane były w wysokości równej zasiłkowi dla bezrobotnych z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z art. 15 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, tj. w wysokości zasiłku dla bezrobotnych, uwzględniając ust. 7 i 7a oraz art. 13 ust. 5 ustawy o zatrudnieniu socjalnym¹⁸. Ze względu na niedostatek środków finansowych uczestnikom nie były wypłacane motywacyjne premie integracyjne;

- CIS w stosunku do żadnego z uczestników (w badanej próbie) nie złożył wniosku do powiatowego urzędu pracy o skierowanie go do pracy u pracodawcy lub w CIS (zgodnie z art. 16 ust. 1 ww. ustawy¹⁹).

Dyrektor CIS wyjaśniła, że w formie zatrudnienia wspieranego dla absolwentów ze względu na uwarunkowania finansowe, nie może zatrudnić więcej niż jednego pracownika rocznie. Pracodawcy chętniej korzystają z innych form zatrudnienia subsydiowanego, np. staży, prac społecznie użytecznych, robót publicznych i prac interwencyjnych natomiast forma zatrudnienia wspieranego wiąże się z koniecznością podpisania umowy na okres 12 miesięcy z osobą z obszaru wykluczenia społecznego, z reguły przez długi czas nieaktywną zawodowo, z problemami osobistymi (uzależnienia), bądź po pobycie w zakładach karnych. Działania podejmowane przez CIS w celu upowszechnienia formy zatrudnienia wspieranego odbywają się dwutorowo. W ramach zajęć w CIS uczestnicy uzyskują pakiet informacji i materiałów (na zajęciach z przedsiębiorczości i zajęciach aktywizujących z pracownikiem socjalnym) oraz przygotowują się do rozmowy rekrutacyjnej z potencjalnym pracodawcami. Ponadto CIS nawiązuje ścisłą współpracę z pracodawcami poszerzając program reintegracji zawodowej o praktyki zawodowe w miejscu pracy. W latach 2011–2013 trzy osoby zostały skierowane do pracy w ramach zatrudnienia wspieranego, w tym dwie do CIS, a jedna do innego pracodawcy.

[dowód: akta kontroli str.373-427]

2.9 Działalność CIS była finansowana ze środków pozyskiwanych z budżetu gminy na działalność statutową, z Funduszu Pracy (FP) na świadczenia integracyjne i zatrudnienie wspierane, ze środków pochodzących z EFS na realizację projektów w ramach programów operacyjnych, ze środków własnych pozyskiwanych z działalności usługowej oraz przychodów z cmentarza komunalnego (od drugiego półrocza 2012 r.).

W 2011 r. wysokość przychodów wyniosła: ogółem 1.291,0 tys. zł, w tym największa pozycja w przychodach stanowiły środki z EFS 745 tys. zł (57,7%) i kolejno środki z FP 298,0 tys. zł, (23,1%), z budżetu gminy 150,0 tys. zł (11,6%), przychody z działalności własnej 93,0 tys. zł (7,2%). W 2012 r. wysokość przychodów wyniosła ogółem 973,0 tys. zł, a największe pozycje stanowiły przychody z działalności własnej 453 tys. zł (46,6%) oraz kolejno dotacja z budżetu gminy 298,0 tys. zł (30,7%), FP 219,0 tys. zł (22,6%).

W planie finansowym na 2013 r. założono przychody ogółem w wys. 1.492,0 tys. zł, w tym największą pozycję stanowiły środki pozyskane z EFS w wys. 685,0 tys. zł (46,0%),

¹⁸ Zgodnie z art. 15 ust 7 i 7a oraz art. 13 ust. 5 Świadczenie integracyjne ulega zmniejszeniu o 1/20 za każdy dzień nieusprawiedliwionej nieobecności uczestnika na zajęciach w Centrum trwającej nie dłużej niż 3 dni w miesiącu. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności trwającej dłużej niż 3 dni w miesiącu świadczenie integracyjne za dany miesiąc nie przysługuje. W okresie uczestnictwa w zajęciach w Centrum, o którym mowa w ust. 3, za okres niezdolności do uczestniczenia w zajęciach wskutek choroby potwierdzonej przez lekarza, jednak nie dłuższy niż 14 dni, świadczenie integracyjne ulega zmniejszeniu o 1/40 za każdy dzień niezdolności. Za każdy kolejny dzień niezdolności do uczestniczenia w zajęciach w Centrum świadczenie nie przysługuje.

Zakończenie realizacji programu następuje w okresie do 6 miesięcy po dniu, w którym uczestnik objęty programem podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, założył lub przystąpił do spółdzielni socjalnej lub podjął działalność gospodarczą, albo w dniu, w którym upłynął okres uczestnictwa w zajęciach w Centrum, o którym mowa w art. 15. W trakcie realizacji programu bez uczestnictwa w Centrum świadczenie integracyjne nie przysługuje.

¹⁹ Po zakończeniu uczestnictwa w zajęciach w Centrum, a w uzasadnionych przypadkach także przed jego zakończeniem, jednak nie wcześniej niż po 6 miesiącach uczestnictwa w nich, na wniosek kierownika Centrum, pracownika socjalnego i uczestnika, a w przypadku uczestnictwa w klubie integracji społecznej - na wniosek pracownika socjalnego: powiatowy urząd pracy może skierować uczestnika lub uczestniczącego w klubie integracji społecznej do pracy: u pracodawcy, w Centrum; uczestnicy mogą podjąć wspólną działalność gospodarczą w formie spółdzielni socjalnej na zasadach określonych w przepisach o spółdzielniach socjalnych.

i kolejno: FP – 395,0 tys. zł (26,4%), działalność własna – 226,0 tys. zł (15,1%) oraz dofinansowanie z gminy – 186,0 tys. zł (12,4%).

[dowód: akta kontroli str. 430-432,439-441]

2.10 Wysokość wydatków poniesionych przez CIS w latach 2011 i 2012 była limitowana wysokością osiągniętych przychodów. Wydatki w 2011 r. wyniosły ogółem 1.223,0 tys. zł (94,7% przychodów), a w 2012 r. 952,0 tys. zł (97,8% przychodów). Największą pozycję wydatków stanowiły wynagrodzenia i świadczenia w wys. 843,0 tys. zł w 2011 r. (68,9% wydatków ogółem) oraz 676,0 tys. zł w 2012 r. (69,5% wydatków ogółem), w tym wysokość świadczeń integracyjnych wynosiła odpowiednio 289,0 tys. zł (22,4%) i 168,0 tys. zł (17,6%). Kolejną pozycję wydatków stanowiły wydatki rzeczowo-administracyjne (zakup energii, zakup pomocy naukowych, podróże służbowe, środki higieniczne, artykuły żywnościowe), odpowiednio 374,0 tys. zł (30,6%) w 2011 r. oraz 263,0 tys. zł (27,6%). Pozostałą część wydatków stanowiły wydatki i zakupy inwestycyjne, odpowiednio 6,0 tys. zł (0,5%) i 13,0 tys. zł (1,4%).

W latach 2011 i 2012 w CIS nieprawidłowo kwalifikowano poszczególne pozycje rodzajowe przychodów i wydatków, a także pominięto w danych zawartych w sprawozdaniach z działalności CIS za ww. lata obroty, które na saldach syntetycznych, dawały wynik zerowy (równa wielkość przychodów i wydatków w ewidencji analitycznej). W wyniku kontroli NIK i w jej trakcie CIS skorygował wielkości przychodów i wydatków na podstawie analitycznej ewidencji obrotów i sald oraz przekazał poprawione dane do Wojewody Świętokrzyskiego w dniu 26 czerwca 2013 r. W wyniku dokonanej korekty przychody za 2011 r. były wyższe o 63,0 tys. zł, (różnica 52,0 tys. zł dotyczyła wysokości środków z Funduszu Pracy, a różnica 11,0 tys. zł przychodów z innych źródeł), natomiast przychody za 2012 r. były wyższe o 185,0 tys. zł (środki Funduszu Pracy były wyższe o 8,0 tys. zł, a przychody z działalności własnej o 174,0 tys. zł.; pozostała różnica w wys. 3,0 tys. zł wystąpiła w pozycji „inne źródła”). Wydatki po korekcie za 2011 r. były wyższe o 58,0 tys. zł, w tym w grupie wynagrodzenia i świadczenia różnica wyniosła 51,0 tys. zł, a w grupie wydatków rzeczowo-administracyjnych 7,0 tys. zł. Wydatki w 2012 r. były wyższe o 233,0 tys. zł, w tym w grupie wynagrodzenia i świadczenia korekta wyniosła 269,0 tys. zł (na plus), w grupie wydatków rzeczowo-administracyjnych korekta wyniosła 38,0 tys. zł (na minus), a w grupie środków na sfinansowanie inwestycji – 2,0 tys. zł (na plus).

Dyrektor CIS wyjaśniła, że nieprawidłowa technika księgowania, która spowodowała błędne kwalifikowanie kosztów do pozycji rodzajowych oraz pomijanie obrotów, które na saldach syntetycznych dawały wynik zerowy, była wynikiem długotrwałej jednoczesnej absencji chorobowej całego zespołu ds. obsługi finansowo-księgowej. Z tego powodu od czerwca 2011 r. do maja 2012 r. sprawy finansowe Centrum były prowadzone przez osoby zatrudnione w ramach umów na zastępstwo. W tym okresie zatrudnione zostały dwie osoby w zastępstwie głównego księgowego, a pięć osób do realizacji zadań bieżących.

[dowód: akta kontroli str. 331-332,429-692]

2.11 W latach 2011 i 2012 Centrum otrzymało dotacje na działalność w łącznej wysokości odpowiednio 900,0 tys. zł i 298,0 tys. zł. Dotacje w 2011 r. pochodziły z budżetu gminy oraz ze środków funduszy europejskich, przy czym środki z EFS wynosiły 750,0 tys. zł, a środki z gminy 150,0 tys. zł.

W roku 2012 CIS nie pozyskał środków z EFS i całość dotacji w wys. 298,0 tys. zł pochodziła z budżetu gminy.

[dowód: akta kontroli str. 260,430,439]

2.12 W 2011 r. Centrum realizowało dwa projekty współfinansowane z dotacji ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS – Program Operacyjny Kapitał ludzki, Priorytet VII promocja Integracji Społecznej, Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Pierwszy z nich był kontynuacją projektu pn. „Ocal marzenia – nie czekaj, działaj, pracuj” z okresem realizacji od 1 kwietnia 2010 r. do 30 listopada 2011 r. (łączna kwota przyznanej

dotacji 1.001,7 tys. zł), z tego w 2011 r. 196,8 tys. zł), natomiast drugi projekt pn. „Szansa dla Ciebie – nadzieja dla innych” był realizowany od 1 lutego 2011 r. do 31 grudnia 2011 r. (kwota dotacji 264,8 tys. zł).

Wniosek o dofinansowanie pierwszego projektu zawierał cele dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej dla grupy 53 bezrobotnych (33 kobiety i 20 mężczyzn z powiatu skarżyskiego), m.in. nabycie lub podniesienie praktycznych umiejętności zawodowych (nabycie lub podniesienie kwalifikacji).

Kryteria doboru docelowej grupy uczestników zawierały limit ilościowy dla osób z gmin najuboższych (kryterium strategiczne), ponad połowę (minimum 55,0%) miejsc przeznaczono dla kobiet, minimum 30% osób w wieku powyżej 45 roku życia, minimum 25,0% dla osób trwale uzależnionych od alkoholu, a ponadto miały to być osoby o niskich kwalifikacjach i niskim stażu pracy.

Program reintegracji zawodowej obejmował teoretyczne i praktyczne zajęcia warsztatowe w zakresie: warsztat krawiecki, warsztat ogrodniczo - porządkowy, warsztat magazynier - sprzedawca, warsztat remontowy, warsztat informatyczny, warsztat przedsiębiorczości (spółdzielczość socjalna).

Oferta CIS zakładała, że przynajmniej 40 uczestników ukończy kurs, a 15 z nich podejmie w ciągu roku zatrudnienie (również w ramach zatrudnienia wspieranego lub w ramach spółki socjalnej); 20 z nich uzyska dyplom czeladniczy, a 10 uzyska prawo jazdy (B,C lub D). Zgodnie z celem projektu uczestnicy powinni byli korzystać z zajęć przez minimum 6 miesięcy. Na 64 osoby, które rozpoczęły uczestnictwo w zajęciach objętych programem projektu pn. „Ocal marzenia – nie czekaj, działaj, pracuj”, część I i II, ukończyły 52 osoby (sześć osób usunięto z powodu naruszeń regulaminowych, w tym trzy w 2010 r.) oraz sześć osób rezygnowało przed zakończeniem zajęć. CIS nie wydatkował w całości kwoty dotacji zgodnie z wnioskiem na realizację zadań. Realizacja wydatków wyniosła 771,2 tys. zł, tj. 92,6% wartości zadań określonych we wniosku. Centrum złożyło wyjaśnienia dla instytucji pośredniczącej w rozliczeniu dotacji (Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach) na temat powodów niższego stopnia realizacji niektórych zadań projektu, wskazując na przyczyny m.in. rezygnacji uczestników, zmiany ilości godzin poszczególnych typów zajęć (z powodu braku lektorów do nauki języka angielskiego). Wyjaśnienia CIS zostały uznane za zasadne.

Rozliczenie projektu zostało przyjęte przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach 28 lutego 2012 r. Niewykorzystana kwota w wys. 74.086,57 zł została 29 grudnia 2011 r. zwrócona przez CIS.

[dowód: akta kontroli str. 693-710, 826-852]

Rozliczenie wniosku o płatność z realizacji projektu pn. „Szansa dla Ciebie – nadzieja dla innych” zostało dokonane w I kwartale 2012 r. w kwocie kosztów zatwierdzonych i rozliczonych w wys. 242.906,10 zł. CIS zwrócił niewykorzystane środki w wys. 21.866,30 zł. Projekt obejmował w ramach zajęć reintegracji społecznej prowadzenie warsztatów przyuczających do zawodu opiekuna osób starszych i przewlekle chorych. Zgodnie z planem objęto nim 10 kobiet z powiatu skarżyskiego. Wszyscy uczestnicy ukończyli zajęcia.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w realizacji i rozliczeniu programów dotowanych z funduszy europejskich.

[dowód: akta kontroli str. 694-710]

2.13 W 2010 r. Centrum opracowało plan zamówień publicznych polegający na ustaleniu struktury i wielkości zakupów niezbędnych do realizacji projektu pozyskanego ze środków EFS.

W ramach przygotowań do realizacji projektu pn. „Ocal marzenia – nie czekaj, działaj, pracuj”, szacunkowa wartość zamówienia dla zakupu trzech kategorii usług przekroczyła dla nich równowartość 14.000 EUR i zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych CIS przeprowadził postępowania na zakupy tych usług w trybie przetargu nieograniczonego.

Tryb ten dotyczył zakupu usług cateringowych dla wszystkich uczestników projektu o łącznej wartości szacunkowej 96,0 tys. zł, zorganizowania i przeprowadzenia zajęć warsztatowych przyuczających do zawodu „technolog robót wykończeniowych” o wartości szacunkowej 92,4 tys. zł oraz zajęć warsztatowych o kierunku „magazynier - sprzedawca” o łącznej wartości szacunkowej 60,0 tys. zł. Na ww. usługi zostały przeprowadzone przetargi. W trakcie kontroli zbadano prawidłowość postępowania CIS przy przeprowadzeniu przetargu nieograniczonego na usługę szkoleniową „technolog robót wykończeniowych”. Komisja przetargowa CIS 15 lipca 2010 r. dokonała oceny złożonych ofert i wybrała najlepszą ofertę z dwóch złożonych przez oferentów. W dniu 30 lipca 2010 r. CIS podpisało umowę z Zakładem Doskonalenia Zawodowego w Kielcach na kwotę brutto 91.756,00 zł (zerowy VAT – usługi szkoleniowe). Czas realizacji umowy określony został na okres od 3 sierpnia 2010 r. do 28 października 2011 r. Usługa została wykonana w zakresie określonym w umowie.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

[dowód: akta kontroli str. 711-797]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Sprawozdaniu Centrum Integracji Społecznej za 2011 przekazanym do Wojewody Świętokrzyskiego wykazano, że w zakresie usług kierowanych do uczestników w ramach reintegracji społecznej i zawodowej nie skierowano żadnej osoby na praktyki i staże zawodowe, natomiast w rzeczywistości w 2011 r. praktyki i staże zawodowe rozpoczęło i ukończyło 10 osób.
2. W sprawozdaniach CIS za 2011 r. i 2012 r. wykazano błędne dane w zakresie przychodów i wydatków Centrum w wyniku nieprawidłowej kwalifikacji niektórych pozycji rodzajowych przychodów i wydatków oraz pomijania obrotów, które na saldach syntetycznych dawały wynik zerowy. W wyniku powyższego przychody za 2011 r. zostały pomniejszone w sprawozdaniach o 63 tys. zł, a wydatki o 58 tys. zł. W odniesieniu do roku 2012 przychody CIS pomniejszono o 185 tys. zł, a wydatki o 233 tys. zł.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność CIS w badanym obszarze.

3. Skuteczność działań Centrum podejmowanych w celu przygotowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do samodzielnego świadczenia pracy na otwartym rynku

Opis stanu
faktycznego

3.1 W latach 2011-2013 (do 31 maja) CIS realizował zajęcia z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej w ramach dziewięciu edycji. W 2011 r. były realizowane cztery edycje (w tym jedna jako kontynuacja edycji realizowanej od 1 lipca 2010 r. do 31 stycznia 2011 r.). W 2012 r. były zrealizowane trzy edycje (w tym jedna była kontynuowana w 2013 r.), natomiast w 2013 r. w trakcie realizacji były cztery edycje (w tym jedna przechodząca z 2012 r., jedna rozpoczynała się od 1 kwietnia 2013 r. i dwie rozpoczynały się od 1 maja 2013 r.). Łącznie we wszystkich edycjach rozpoczęło zajęcia 163 uczestników, w tym w 2010 r. – 32, w 2011 r. – 47, w 2012 r. – 35, a w 2013 r. - 49. Według stanu na 31 maja 2013 r. zajęcia ukończyło 85 uczestników, przerwało 19 osób (w tym 4 w 2010 r.), w tym sześć osób z powodu naruszenia regulaminu uczestnika, a 53 osoby kontynuują zajęcia.

[dowód: akta kontroli str. 375-387, 801-808]

3.2 W latach 2011-2013 (do 31 maja) po zakończeniu programów edycji rozpoczętych w latach 2010-2012, 40 uczestników (spośród 159), tj. 25,2% w różnej formie usamodzielniało się na rynku pracy, z czego 31 osób znalazło zatrudnienie u pracodawców poza formą zatrudnienia wspieranego, dwie osoby podjęły własną działalność gospodarczą, jedna osoba podjęła działalność w formie spółdzielni socjalnej (przystąpiła do istniejącej),

jedna nabyła uprawnienia do świadczeń emerytalnych/rentowych, trzy zostały zatrudnione w ramach zatrudnienia wspieranego, dwie osoby zostały zatrudnione w CIS. Największą grupę stanowili uczestnicy, którzy przekwalifikowali się, przyuczyli do zawodu lub podwyższyli kwalifikacje (26 osób) oraz uczestnicy którym przedłużono okres uczestnictwa w zajęciach (13 osób).

[dowód: akta kontroli str. 375-385, 801-807]

3.3 We wniosku o nadanie statusu Centrum dane o programie prac prowadzonych z uczestnikami oraz zakładanych efektach działania CIS odnosiły się do pierwszej, pilotażowej edycji pn. „KOP! Kreujemy Optymistyczną Przyszłość – projekt utworzenia Centrum Integracji Społecznej jako struktury aktywizacji osób wykluczonych w mieście Skarżysko-Kamienna”. Przedstawiony we wniosku szczegółowy harmonogram planowanych działań obowiązywał do października 2009 r. i nie był aktualizowany. Zastępca Dyrektora Centrum wyjaśniła, że przyczyną było przeoczenie i niewłaściwe zrozumienie treści art. 5 ust. 4 ustawy o zatrudnieniu socjalnym oraz zobowiązała się do powiadamiania Wojewody Świętokrzyskiego o wszelkich zmianach w działalności CIS, zgodnie z ww. przepisem.

[dowód: akta kontroli str. 87-122, 353-363, 825-854.]

3.4. W okresie objętym kontrolą 19 osób spośród 159 uczestników tj. 11,9% zaprzestało realizacji IPZS. Powodami tego było uporczywe naruszenie przez czterech uczestników postanowień programu uniemożliwiające jego dalszą realizację, trwale opuszczanie zajęć w Centrum przez dwie osoby oraz złożenie przez 13 uczestników oświadczenia o odstąpieniu od realizacji programu.

Szczegółowemu badaniu poddano dokumentację trzech osób, które zaprzestały realizacji programu (w tym jednej osoby, która zaprzestała realizacji programu w okresie próbnym) i nie stwierdzono nieprawidłowości.

[dowód: akta kontroli str. 377, 803, 808, 855]

3.5. W okresie objętym kontrolą wystąpiło dziewięć przypadków niezakwalifikowania kandydata do CIS po odbytym miesięcznym okresie próbnym. Powodem było usunięcie trzech uczestników z powodu naruszenia regulaminu uczestnika, rezygnacja dwóch osób, podjęcie zatrudnienia przez trzy osoby. W jednym przypadku nie zakwalifikowano kandydata po przeprowadzonych z nim rozmowach diagnostycznych oraz konsultacjach z zespołem merytorycznym. W uzasadnieniu podjętej decyzji uwzględniono wiek kandydata, wykształcenie, brak konfliktów oraz kryzysów osobistych, które predysponowały go do samodzielnego i efektywnego szukania pracy na otwartym rynku.

[dowód: akta kontroli str. 339, 347, 856]

3.6 CIS nie występowało do PUP o informację dotyczącą rejestracji jako bezrobotne osób, które ukończyły zajęcia. Dyrektorka CIS wyjaśniła, że informacje na temat statusu na rynku pracy absolwentów CIS uzyskuje poprzez osobisty i telefoniczny kontakt pracownika socjalnego Centrum z absolwentami oraz pracownikami lokalnych instytucji MOPS-u, kuratorami sądowymi i pracodawcami. Brak narzędzia prawnego uniemożliwia wyegzekwowanie od absolwenta potwierdzenia zatrudnienia. Dokument o zatrudnieniu byłby uczestnik CIS może dostarczyć dobrowolnie. Jest to poważne utrudnienie w kontekście konieczności potwierdzenia wskaźnika zatrudnialności w projektach unijnych.

[dowód: akta kontroli str. 339, 343]

3.7 Z informacji PUP w Skarżysku-Kamiennej wynikało, że według stanu na 14 czerwca 2013 r., spośród 20 osób objętych szczegółowym badaniem w zakresie realizacji usług reintegracyjnych osiem osób było zarejestrowanych jako bezrobotne bez prawa do zasiłku, natomiast dwie osoby były zarejestrowane jako bezrobotne, pobierające stypendium w związku z odbywanym stażem (łącznie 10 osób – 50%). Pozostałych 10 osób nie figurowało w rejestrze osób bezrobotnych.

Z informacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej wynika, że według stanu na 18 czerwca 2013 r. siedmiu absolwentów CIS w latach 2011-2013 nie korzystało z pomocy opieki społecznej, 13 (65%) absolwentów korzystało z zasiłków

celowych oraz 10 absolwentów pobierało zasiłki okresowe (w tym: dwie osoby do czerwca 2013 r., jedna do sierpnia 2013 r.).

[dowód: akta kontroli str. 857-866]

3.8 W 2011 r. zajęcia w dwóch edycjach zamkniętych ukończyły 62 osoby. Wydatki w przeliczeniu na jednego uczestnika, który ukończył edycję w ramach projektu pn. „Ocal marzenia – nie czekaj, działaj, pracuj” (cz. I oraz cz. II), wyniosły 14,8 tys. zł (odpowiednio ogółem 771,2 tys. zł i 52 uczestników). W ramach projektu pn. „Szansa dla Ciebie – nadzieja dla innych”, wydatki wyniosły odpowiednio 24,3 tys. zł (wydatki ogółem 242,9 tys. zł, 10 uczestników). Wydatki na jednego uczestnika usamodzielnionego ekonomicznie wyniosły odpowiednio dla projektu pn. „Ocal marzenia – nie czekaj, działaj, pracuj” 30,8 tys. zł (25 uczestników), a dla projektu pn. „Szansa dla Ciebie – nadzieja dla innych” 81,0 tys. zł (3 uczestników).

Dla pozostałych edycji, tj. edycji otwartych realizowanych ze środków własnych CIS oraz dla edycji, w których CIS współpracował przy realizacji cudzych projektów nie można dokładnie wyliczyć wydatków ponoszonych w przeliczeniu na jednego uczestnika

[dowód: akta kontroli str. 694-710, 801-808]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Dane zawarte we wniosku o nadanie statusu Centrum w zakresie programu prac prowadzonych z uczestnikami oraz zakładanych efektach działania CIS nie były aktualizowane, co było niezgodne z przepisami z art. 5 ust. 4 pkt 1, które nakładają obowiązek informowania wojewody o każdej zmianie, o której mowa w art. 4, w terminie 30 dni od dnia zaistnienia zmiany.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność jednostki w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁰, wnosi o:

1. Rzetelne sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zadań wykonywanych przez CIS.
2. Informowanie Wojewody Świętokrzyskiego o każdej zmianie danych zawartych we wniosku o nadanie statusu CIS, zgodnie z art. 5 ust. 4 pkt 1 ustawy o zatrudnieniu socjalnym.
3. Zapewnienie rzetelnego wykazywania w ewidencji księgowej przychodów i wydatków CIS.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli.

²⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 8 sierpnia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Wicedyrektor
Elżbieta Matuszewska

Za zespół kontrolerski:
Sonia Kubica
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
Podpis